

ETIČKI KODEKS VOLONTERA

UVOD

Volonterstvo je jedan od najsnažnijih elemenata koji doprinose razvoju i oblikuju demokratske promjene u svakom suvremenom društvu. Ujedno je i osnova koja omogućuje građanima uključivanje u društvene procese. Davanjem svog slobodnog vremena, znanja i iskustava, entuzijazma i energije, građani tako značajno doprinose razvoju svoje zajednice i društva u cjelini. Volontiranje osnažuje pojedince, izgrađuje osjećaj solidarnosti, potiče na sudjelovanje, štiti ranjive skupine od ekonomske, društvene i političke marginalizacije i ima potencijal kohezivnog elementa u društvu.

Cilj Etičkog kodeksa je poticati razumijevanje i prihvaćanje propisanih načela i standarda te njihovu primjenu u svakodnevnoj organizaciji i pružanju volonterskih usluga. Etički kodeks predstavlja minimalni zajednički sustav vrijednosti koji organizatori volontiranja i volonteri uvažavaju u svom području djelovanja. Pisan je na razini općenitosti koja organizatorima volontiranja omogućuje razradu propisanih standarda sukladno načelima organizacije, poštujući tako specifičnosti organizacije, a posebno potreba korisnika volonterskih usluga. Organizatori volontiranja mogu biti pravne osobe kojima primarna svrha nije stjecanje profita: udruge, zaklade, fundacije, sindikati, vjerske zajednice, javne ustanove, turističke zajednice, državna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Slijedom dinamičnog procesa razvoja civilnoga društva uopće, a posebice u domaćem kontekstu, Etički kodeks podložan je provjerama te potrebnim izmjenama i dopunama koje će zasigurno poticati i iskustvo provedbe Zakona o volonterstvu u praksi.

Etički kodeks se sastoji od Uvoda, Preambule, Temeljnih načela, Etičkih standarda i Zaključnih odredbi.

PREAMBULA

Etički kodeks volontera donosi Nacionalni odbor za razvoj volonterstva temeljem stavka 1. članka 23. Zakona o volonterstvu (NN 58/07) i predstavlja skup vrijednosti, načela i standarda kojima se usmjerava proces organiziranog uključivanja volontera u aktivnosti za opću dobrobit. Ovim se Etičkim kodeksom promiču najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske. Etički kodeks počiva na načelu da je volonterstvo temelj civilnog društva i od vitalne važnosti za razvoj (sudioničke) demokracije jer se, kroz sudjelovanje u društvenim procesima, jača i osobna

odgovornost građana volontera. Sukladno tomu, cilj Etičkog kodeksa je promicanje pozitivne prakse volontiranja i primjene načela i standarda volonterstva među organizatorima volontiranja, volonterima i korisnicima njihovih usluga.

Svi organizatori volontiranja, volonteri i korisnici njihovih usluga potiču se da u svom radu djeluju sukladno načelima i standardima Etičkog kodeksa.

TEMELJNA NAČELA

1. NAČELO SUDJELOVANJA U DRUŠTVENIM PROCESIMA

Volontiranje predstavlja jedan od načina organiziranog uključivanja građana u društvene procese čime svaki građanin ostvaruje mogućnost doprinosa pri rješavanju problema u zajednici i utjecaja na pozitivne promjene u društvu.. Volonterski angažman građana može jedino nadopunjavati, ali nikako i zamijeniti djelatnosti i funkcije za koje postoji odgovornost drugih dionika u rješavanju problema ili zadovoljavanju potreba u zajednici.

2. NAČELO DOBROVOLJNOSTI I SLOBODE IZBORA

Volontiranje podrazumijeva dobrovoljno ulaganje osobnog vremena, truda, znanja i vještina u aktivnosti za dobrobit druge osobe ili opću dobrobit. Volontiranje je izraz osobne volje svakog pojedinca oslobođen od svakog oblika pritiska.

3. NAČELO ZABRANE DISKRIMINACIJE

Pravo na dobrovoljno davanje vremena, znanja vještina te primanje volonterskih usluga imaju svi ljudi bez obzira na dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko i drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obaveze, članstvo ili ne članstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, tjelesne ili duševne poteškoće ili oboljele i druge osobne karakteristike, ako drugačije ne proizlazi iz prirode volonterskih aktivnosti.

4. NAČELO SOLIDARNOSTI, PROMOCIJE I ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA

Volontiranjem se preuzima odgovornost i izražava suosjećanje prema svima članovima društva bez namjere stjecanja osobne materijalne koristi. Organizatori volontiranja i volonteri u radu s korisnicima poštuju najviše međunarodne standarde u području promocije i zaštite ljudskih prava koja proizlaze iz uvažavanja različitosti i osobnog integriteta svakog pojedinca.

5. NAČELO RAZVOJA OSOBNIH POTENCIJALA

Volontiranje omogućuje ljudima slobodno stjecanje novih vještina i znanja putem cjeloživotnog, neformalnog obrazovanja i time razvoj osobnih potencijala.

6. NAČELO INTERKULTURALNOG UČENJA I RAZMJENE

Volontiranje pruža mogućnost učenja od drugih te razmjenu iskustava između država, regija i različitih kultura. Suradnja s ljudima različitog podrijetla doprinosi brisanju predrasuda i stereotipa te jačanju tolerancije u međunarodnom kontekstu.

7. NAČELO OČUVANJA OKOLIŠA I BRIGE ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Volonterske aktivnosti se obavljaju neškodljivo prema prirodi s brigom za okoliš potičući održivi razvoj zajednica i društva,

ETIČKI STANDARDI

a) za organizatore volontiranja

- Organizator volontiranja osmišljava i provodi volonterske programe koji imaju jasne i vidljive kriterije uključivanja volontera, praćenja i vrednovanja volonterskih aktivnosti te stvaraju ugodno i poticajno ozračje u kojem se volontere potiče na osobni razvoj kroz učenje, sudjelovanje u timskom radu i razmjenu sa suradnicima.
- Organizator volontiranja osigurava sigurno i poticajno okruženje za volontiranje te financijske, organizacijske i ljudske resurse koji su potrebni za realizaciju volonterskih aktivnosti.
- Organizator volontiranja ima odgovornost osigurati jednake mogućnosti uključivanja volontera te okruženje oslobođeno od svih oblika diskriminacije i uznemiravanja. Organizator je dužan uložiti napore u uklanjanje fizičkih, psiholoških, ekonomskih, socijalnih i kulturoloških prepreka pri uključivanju volontera koji su pripadnici različitih društvenih skupina.
- Organizator volontiranja poštuje slobodu odlučivanja svakog volontera o početku i završetku volonterskog angažmana
- Organizator volontiranja informira volontere s načinom rada organizacije, pravilima organizatora i zahtjevima posla koji odgovaraju znanju, vještinama i prethodnom iskustvu volontera. Volonteri imaju pravo na sve informacije koje se tiču njihovog volonterskog angažmana.
- Organizator potiče volontere na sudjelovanje u odlučivanju o stvarima koje se tiču volontiranja te im se nastoji omogućiti da pridonose organizaciji na načine koji sami odaberu.
- Prilikom uključivanja maloljetnih volontera, organizator volontiranja posebnu pažnju posvećuje nadzoru i podršci, u cilju zaštite volontera, a u suradnji s roditeljima/skrbnicima i odgojno obrazovnim ustanovama.
- Organizator volontiranja s posebnom pozornosti poduzima mjere zaštite korisnika volonterskih aktivnosti primjenjujući postojeće domaće i međunarodne propise koji se odnose na određene ciljne skupine.
- Organizator volontiranja potiče organizacijsku kulturu u kojoj je volonterski doprinos poželjan i cijenjen.

- Organizator volontiranja vodi urednu evidenciju o volonterima, njihovom doprinosu i volonterskim aktivnostima.

b) za volontere

- Volonteri imaju pravo i dužnost biti upoznat sa Zakonom o volonterstvu i Etičkim kodeksom.
- Volonteri u svome radu njeguju i promiču rad za opće dobro cijele zajednice.
- Volonteri poštuju integritet i dostojanstvo svih suradnika i u organizaciji djeluju kao dio tima.
- Volonteri se tijekom volonterskih aktivnosti ponašaju u skladu s misijom i vizijom organizacije u kojoj djeluju i na raspolaganje joj stavljaju samo ona znanja, vještine i sposobnosti koje ne nadilaze njihove mogućnosti.
- Volonteri poštuju misiju i pravila organizacije u kojoj djeluju, poštuju zdravstvene i druge standarde sigurnosti kako bi umanjili rizik nanošenja štete sebi, organizatoru volontiranja i korisnicima.
- Volonteri poštuju i uvažavaju različitosti osobnosti, stavova, sustava vrijednosti i životnih uvjeta korisnika volonterskih usluga. Volonteri u radu s korisnicima ne nameću svoja vjerska, politička i druga osobna uvjerenja te nastoje prepoznati i izaći u susret njihovim individualnim potrebama.
- Volonteri ni na koji način ne zloupotrebljavaju uspostavljeni odnos s korisnicima radi zadovoljavanja svojih emocionalnih, fizičkih, financijskih i drugih potreba.
- Volonteri se suzdržavaju od aktivnosti koje mogu narušiti ugled organizatora volontiranja i korisnika. Svoj rad predstavljaju na istinit i afirmativan način. U javnim nastupima ne smiju davati netočne ili nejasne podatke koji bi mogli primatelja informacije dovesti u zabludu.
- Volonteri poštuju povjerljivost podataka o korisnicima. Svako prikupljanje podataka takve prirode mora dobiti suglasnost korisnika i organizatora volontiranja.
- Ukoliko imaju dilema ili problema u ispunjavanju volonterskih aktivnosti, volonteri se trebaju obratiti isključivo odgovornim osobama u organizaciji.

c) za korisnike volontiranja

- Korisnik volontiranja ima pravo biti upoznat sa Zakonom o volonterstvu, Etičkim kodeksom te drugim pravilnicima i procedurama organizatora volontiranja od kojeg prima volonterske usluge.
- Ukoliko prima volonterske usluge, korisnik prihvaća temeljna etička načela organizatora volontiranja, etičkog kodeksa i Zakona o volontiranju.
- Korisnik ima pravo odbiti volonterske usluge.
- Korisnik volontiranja dužan je organizatoru volontiranja prijaviti svako neprikladno ponašanje volontera kojim se kompromitira etički kodeks volontera i druge volontere.

ZAVRŠNE ODREDBE

Nacionalni odbor za razvoj volonterstva dužan je osigurati uvjete kako bi se organizatori volontiranja, volonteri i korisnici njihovih usluga u Republici Hrvatskoj upoznali s Etičkim kodeksom. Obveza je Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva ustanoviti Etičko vijeće, tijelo zaduženo za praćenje provedbe Etičkog kodeksa. Etičko vijeće čine tri člana birana iz Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva. Dužnost je Etičkog vijeća donijeti potrebne akte za provedbu Etičkog kodeksa te osigurati jednaku mogućnost u postupku ispitivanja povreda odredbi Etičkog kodeksa za sve organizatore volontiranja, volontere i korisnike volontiranja.

Etički kodeks stupa na snagu danom donošenja na sjednici Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva.